Fachhochschule Nordwestschweiz
Pädagogische Hochschule

ESKE
Evaluation des compétences scolaires en langue première

SOMALI

Série de tâches de 7 à 9 ans d'expérience scolaire

Pädagogische Hochschule FHNW 2021 / Haute école pédagogique FHNW 2021

Professur Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter / Chaire de didactique de l'allemand et du plurilinguisme chez l'enfant

Layli

1. Aqri qoraalka kana jawaab su`aalaha .

JIbsiga baradhada

Jibsiga baradhada wuu dhuudhuubanyahay, baradho xaleef ah oo duban waa tan ogu hadal haynta badan wixii la helay qarnigii 19 tobonaad. Waxaa jira qoraal badan ka hadlaayo, yaa helay yaana suuq geeyay weeyna adagtahay in la helo, taariikhda dhabtaha.
Taariikhda la baahiyay waa taariikhda Koch George Crum. Taariikhda marka ay ahayd 24. August 1853 wuxuu rabay macaamiishiisa aan faraxsanayn in uu farxad geliyo, baradho inta uu xaleef u jaray cusbeyay bu dubay. Jawaabto waxay noqotay macamiishii aan faraxsanay in ay farxaan. Sheekadan sax bay noqon kartaa laakiin ma ogin, waloow cunto kariyaal badan isla sanadkaas ay qabeen fikradaas oo kale. Isla alaabtaas waxaa lagu qoray buugaagta cunokariska ee mareeykanka mid taa lamid ahna waxaa lagu hormariyay ingiriiska.

Biloowgii 1890kii-baa baradhada xaleefka ah lagu iibiyay dukaanada raashiinka lagu iibiyo, alaabtaas mid la mid badana oo duban baa samayntiisa iyo iibgayntiisa soo badanaysay dhamaadkii 1920kii. Dabadeena waxaa isisii bedelaayay baakadeenta, si jibsiga meelaha fog ee mareeykanka gudihiisa lagu rari karo. Gadashadiisana waxaa laga dardargeliyay Yurub biloowgii 1950kii.

Sababtee buu qoraaga u qoray qoraalkan?

☐ Si uu aqristayaasha ogu sheego taariikhda baradhada jibsiga.
☐ Si ay aqristayaasha u helaan sheeko lagu qoslo.
☐ Si aqristayaasha loo tuso sidee loo sameeyo baradhada.

Ma ognahay yaa baradhada sameeyay?

☐ Haa waa George Crum.
☐ Maya dad kala duwan bay noqon karaan.
☐ Maya, laakiin waxaa ognahay meesha lagu sameeyay.

Waan ognahay markii baradhada jibsiga la helay.	Sax☐ Qalad ☐
Baradhada jibsigaas waxaa markii ogu horeeysay lagu ii biyay yurub.	Sax☐ Qalad ☐
Waxaa jirta sababo kala duwan ee bini`aadamka baradhada u cunaayeen qarnigii 20naad. .	Sax☐ Qalad ☐

© 2018 Pädagogische Hochschule Fachhochschule Nordwestschweiz
IKU Prof. Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter

2. Hoos waxad ku arki doontaa qoraal iyo afar cimilo dayagaram oo magaalooyin kala duwan ah. Aqri qoraalka fiiri dayagaramka fadlan af ahaan u qeex waxa ay tahay.

Xaraarada iyo Di`ida

Magaalooyin ka mid ah aduunka xiliga kuleelaha waxaa ka da`a roob badan, kuwa kalana roobka kama da`o. Meelo kalana xaraarado mar walba waa isku mid. Meelo kalana faraq-weyn baa u dhaxeeyo kuleelaha iyo qaboobaha Sida iswiiska oo kale. Afartan dayagaram waxay ku tusaayaan magaalooyin ku yaalo qaarado kala duwan, waxyna leeyihiin cimilo kala duwan. Hanoi waxay ku taashaa fiidnaam, Tunis waa magaalo madaxda tuniisiya ee badda medeteerinka, Dablin waxay ku taashaa Iirlaan und Jakutsk waxay ku taashaa bartamaha ruushka.

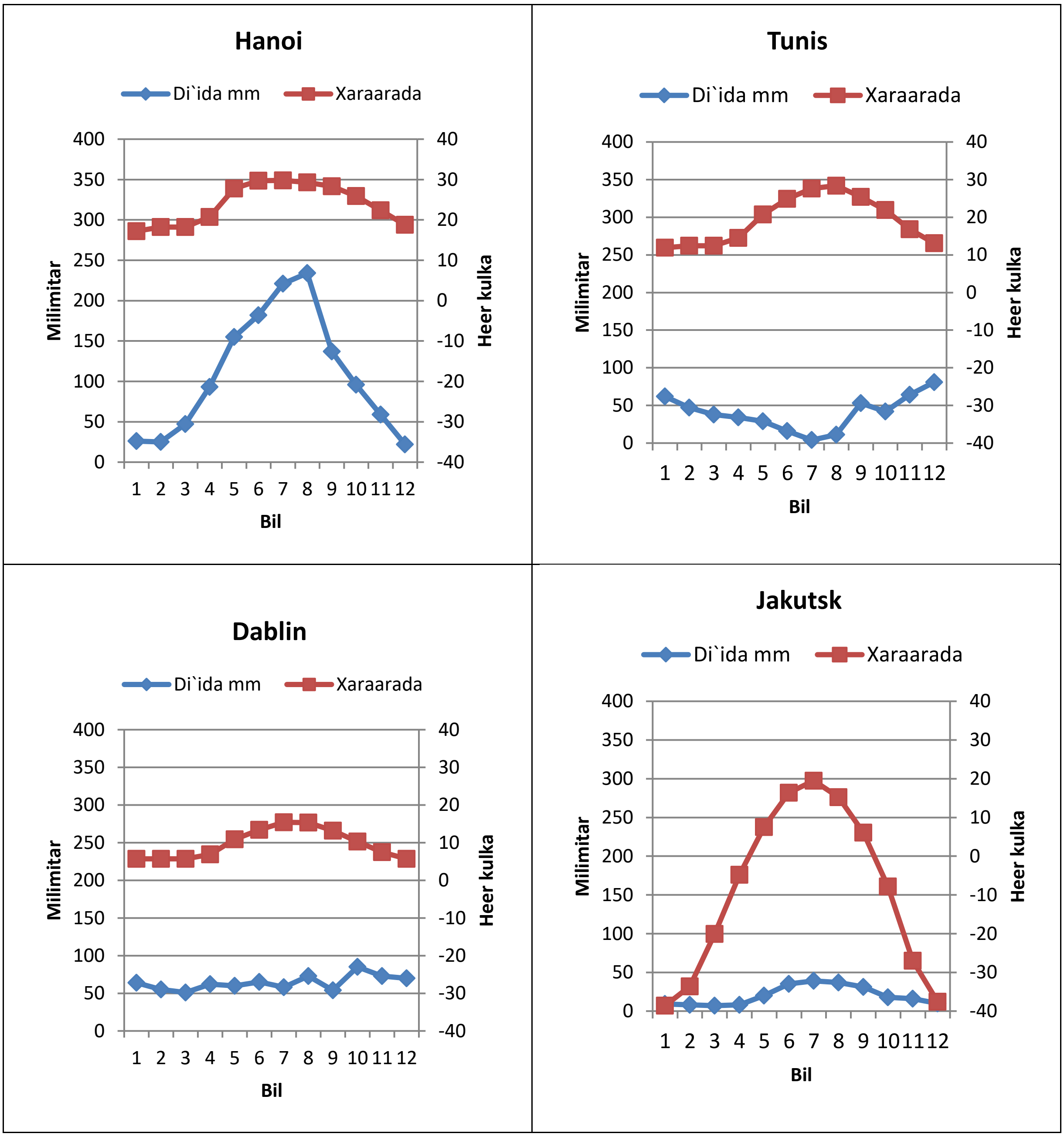

Tirada1. Dayagaramka cimila waa di`ida roobka- iyo xaraaradao la isku daray. Di`ida roobka waa bidix badda madeteeriyamka, xaraaradana midig kuleelka Celsius. Dayagaramka di`ida roobka iyo xaraarada waa isku geyn laga bilaawo janaayo ilaa desember.

© 2018 Pädagogische Hochschule Fachhochschule Nordwestschweiz
IKU Prof. Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter

3. Su`aal qoraaleed „xaraarada iyo di`ida roobka“ (layliga)

A. Adigoo tixraacaya qoraalka koobaabi dayagaramka layliga 2 iyo magaalada saxda ah.

	Hanoi	Tunis	Dublin	Jakutsk
Sanadka gudihiisa xararada waxay u dhaxaysaa 5 ilaa 15 garaad Celsius.				
Magaaladan waqtiga ku- leelaha roobka ogu yar baa ka da`a laga bilaawo Maajo ilaa Oktoobar 20 Grad Celsius iyo wixii ka badan.				
Waa suurto gal in uu baraf da`o laga bilaawo Oktoobar ilaa.				

B. Fiiri dayagaramka magaalada Jakutsk ee layliga 2 mida saxda ahna koobaabi.

Hawadee u dhiganta magaaladar Jakutsk waqtiga nufeenbar…

Ku dhowaad. 0°C ilaa ca. 20 mm di`id	☐
KU dhowaad. -10°C iyo ilaa 50 mm di`id	☐
Ku dhowaad hoos 10°C iyo. 60 mm di`id	☐
KU dhowaad kor -30°C iyo. 15 mm di`id	☐

C. Magaalooyinkee baa badanaa kala duwan, di`ida iyo xaraarada sida layliga 2 ee dayagaramka ku xusan? Koobaabi magaalooyinka saxda ah.

Badanaa di`ida waxaa kala duwan:

Hanoi	Tunis
Dublin	Jakutsk

Badanaa xaraarada waxaa kala duwan:

Hanoi	Tunis
Dublin	Jakutsk

© 2018 Pädagogische Hochschule Fachhochschule Nordwestschweiz
IKU Prof. Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter

4. Aqri labada waraaq ee aqriyaasha, waxyarna af-ahaan u qeex. Waxa ay tahay.

Waraaqda aqristayaasha 1

Sii ilmaha biyo halkii aad caano ka siinlahayd.
Caanaha lo`da iskuulka caadi kama aha. Bini aadanka waa nooca keli ah aduun caanaha nooca kale caba.
Waxaa arbacadan joornaalka lagu daabacay, warbixin dhamaystiran ay diyaariyeen quburada sayniska. In laga gudbay aragtida caanaha lo`da. Baaritaankan wuxuu xiriirinaayaa caanaha lo`da, nolosha gaaban iyo lafo burburka. Caanaha lo`da midna uma fiicna bolshada iyo deegaan kuba. Sidaa daraateed waa waqtigii ilmaheena, bartaan caadooyinka bey`ada saaxiibtinimo ee caafimaad leh: Si ilmaha iskuulka biyo si ay u haraad baxaan.

Herbert Müller
Gudiga fulinta ururka „Vegetarisch essen“

Waraaqda aqristayaasha 2: jawaab ku socota Herbert Müller

Caanaha waa qayb ka mid ah qadada.
Mudane Müller madoonaayo ilmaha in ay iskuulka caano ku cabaan. Ururkeeyga iyo qaramada midoobay waa in ay qaadan fikir ka soo horjeeda: Ilmaha oo dhan waa in ay iskuulka caano bilaash ku helaan.
Caanaha 22 nafaqo waxaa laga helaa 18 ka mid ah, ku waa soo maalin walba u baahanyahay, aanu u damaanad qaadno cunto caafimaad leh ilmaha iskuulka. Baarista cusub waxaa lagu ogaaday, ilmaha iskuulka in aysan nafaqo ku filan helaynin, hadii aysan caano cabin waqtiga raashinka.
Gabadha quudinta ku xildheer Ulla Rosander kana timid jaamacada Kristianstad ee Schweden waxay sadax iskuul oo Schweden ku yaala baaris ku samaysay. Sadaxda iskuul isku qado baa la siiyay, laakiin hal iskuul baa caano loo raaciyay.
Jawaabto waxay na tusaysaa, ilmaha wax yar cuna ama waqti yar haysta, caanaha waxaa laga helaa kalsiyam, fitamiin B12 iyo magniisuyam ay u baahan yihiin. Sabaabtaa aawgeed baan ogu baahanahay caano iskuulaka.

Susanne Pfister
Wakiilka ururka „Pro Bauer“

© 2018 Pädagogische Hochschule Fachhochschule Nordwestschweiz
IKU Prof. Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter

5. Koobaabi oraahda saxda ah ee waraaq aqristayaasha layliga 4.

a) Sabab bay Marwo Pfister muhiim ogu aragtaa ilmaha iskuulka in ay caano cabaan?
- ☐ Ilmaha wax badan bay cunaan, marka ay caano cabaan.
- ☐ Cabitaanka caanaha cimridherer bay keenaan.
- ☐ Caanaha nafaqo badan bay leeyihiin.

b) Maxaad u maleenaysaa sababta uu mudane Mayer, u leeyahay ilmaha biyo ha cabaan halkii ay caano ka cabi lahaayeen?
- ☐ Biyaha way ka raqiisan yihiin caanaha.
- ☐ Biyaha waxay u fiican yihiin deegaanka.
- ☐ Biyaha waxay baabi`iyaan haraadka.

c) Baarista maxay leedahay marka loo fiiriyo waraaq aqrisiyaasha?
- ☐ Cabida caanaha waxay leeyihiin boosatif iyo negatif intaba.
- ☐ Cuntada iskuulka waxay leedahay dheef ku filan caano la`aanta.
- ☐ Cabitaanka caanaha lafeehee dhisaan.

d) Sabaab bay marwo Pfister u qortay waraaq aqristayaasha?
- ☐ In ay qeexdo sababta ay u aragto, in uu mudane Müller qaldanyahay.
- ☐ Waxay rabtay in ay qeexdo biyaha in ay u fiican yihiin deegaanka.
- ☐ Ma aysan rabin ilmaha iskuulka in ay wax yar cunaan.

e) Mudane Müller wuxuu ku doodaa in uu cimrigeena yaraanaayo hadii aan caano badan cabno.
Sax☐
Qalad ☐

f) Mudane Müller iyo marwo Pfister waxay labadooda waraaq aqristayaasha. Tilmaamaayaan baaris isku mid ah.
Sax☐
Qalad ☐

g) Quburada waxay ka midaysanyihiin cabitaanka caanaha.
Sax☐
Qalad ☐

© 2018 Pädagogische Hochschule Fachhochschule Nordwestschweiz
IKU Prof. Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter

6. Kee labada waraaq aqristayaasha ee layliga 4 la rumaysankaraa? Ku sharax af-ahaan sababta.

© 2018 Pädagogische Hochschule Fachhochschule Nordwestschweiz
IKU Prof. Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter

7. Fiiri shaxdan kana jawaab mida saxda ah.

Niiko waa 15 sano jir wuxuuna dhigtaa kalaaska 9. Arbacada galabkeeda wuxuu shaqaale caawiye ka yahay Maqaayad. Marka uu fasaxa yahay wuxuu jecelyahay in uu ciyaaro kubadacagta. Waa kan jadwalka totobaadlaha ah.

	Isniin	Talaado	Arbaco	Khamiis	Jimco
7.45-9.15	FS2	FS1	MAT	FS2	FS1
9.15-9.45	*Biririf*	*Biririf*	*Biririf*	*Biririf*	*Biririf*
9.45-11.15	MAT	GEO	NAT	NAT	GES
11.15-12.00	MAT	GEO	SPL	SPL	SPL
12.00-13.30	*Biririfqado*	*Biririfqado*	*Biririfqado*	*Biririfqado*	*Biririfqado*
13.30-15.00	FS1	GES	FS1	SPL	SPO
15.00-15.30	*Biririf*	*Biririf*		*Biririf*	*Biririf*
15.30-17.00	SPL	SPO		MAT	MUS
17.00-18.00			Shaqo		
18.00-19.00			Shaqo		
19.00-20.00	Kubadacagta		Shaqo	Kubadacagta	
20.00-21.00	Kubadacagta		Shaqo	Kubadacagta	
21.00-22.00			Shaqo		

Legende

FS1	1. Luuqad ajanabi (Ingiriis)
FS2	2. Luuqad ajanabi (Faransiis)
GEO	Juquraafi
GES	Taariikh
MAT	Xisaab
MUS	Muusik
NAT	Saynis
SPL	Luuqata iyo sugaanta
SPO	Ciyaaraha

Fragen

1. Niiko imisa xisadood oo xisaab ah buu lee yahay isbuucii?

Jawaab: ____

2. Maadadee buu niiko halmar lee yahay isbuucii?

Jawaab: ____

3. Maadooyinkee buu niiko marna lahayn qadada horteed?

Jawaab: ____

© 2018 Pädagogische Hochschule Fachhochschule Nordwestschweiz
IKU Prof. Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter

8. Qor qoraal xeerkudhaqanka qoyskaada qabta (tusaale ahaan ilmaha in ay shaqsiyan gaaraan go`aan, goorta ay seexanaayaan). Ka jawaab su`aalahan:
   a. Xeerkee loogu talagalay caruurta qoyskaada?
   b. Kee u aragtaa aqligal keedse u aragtaa in uu aqli gal ahayn, sababteena?

© 2018 Pädagogische Hochschule Fachhochschule Nordwestschweiz
IKU Prof. Deutschdidaktik und Mehrsprachigkeit im Kindesalter